

Jarosław Nocoń

Uniwersytet Gdański

Recenzja dorobku naukowego dr Moniki Marii Brzezińskiej, przygotowana w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego przeprowadzanym przez Radę Dyscypliny Nauk Politycznych i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Zgodnie z regulacjami artykułu 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, recenzja obejmuje ocenę osiągnięcia naukowego, pod względem jego wkładu w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji, oraz opinię dotyczącą charakteru aktywności naukowej habilitantki.

1. Ocena osiągnięcia naukowego

Pani dr Monika Maria Brzezińska przygotowała do oceny osiągnięcie naukowe zatytułowane: Współczesne oblicza przywództwa politycznego: doświadczenia z Niemiec i z Polski. Wskazane osiągnięcie obejmuje cykl powiązanych tematycznie publikacji w tym jedną monografię i osiem artykułów naukowych oraz siedem tekstów w pracach zbiorowych. Autorka deklaruje wprowadzenie nowej perspektywy badawczej w zakresie analizy przywództwa politycznego, uwzględniającego tożsamość narodową, kształtowania się państwowości z kategoriami ról międzynarodowych i wymiarem etyczno-religijnym, a także z uwarunkowaniami płciowymi. Niewątpliwie tak zakreślona tematyka badań integralnie wpisuje się w przedmiot zainteresowań nauk o polityce i administracji. Zagadnienia przywództwa, strukturyzacji wpływu i form jego przejawów, jest jednym z najstarszych i zarazem aktualnych problemów badawczych zajmujących przedstawicieli nauki o polityce.

Lektura publikacji współtworzących osiągnięcie naukowe pozwala potwierdzić, że prawie wszystkie z nich bezpośrednio podejmują problematykę przywództwa i jego uwarunkowań, co spełnia ustawowe wymogi cyklu powiązanych tematycznie artykułów. Bardzo pomocne w odnalezieniu prawidłowej ścieżki odczytania konceptualizacji problematyki osiągnięcia badawczego, są wskazówki i

charakterystyka zamierzeń przedstawione w autoreferacie. Habilitantka czytelnie wyodrębnia kluczowe wątki badawcze, oraz charakteryzuje cele, sposoby ich realizacji oraz najważniejsze ustalenia. Sposób prezentacji, wyodrębnienia poszczególnych wymiarów i aspektów osiągnięcia badawczego oraz usystematyzowana prezentacja ustaleń, pozwalają docenić te komponenty warsztatu naukowego, które są nie mniej ważne, niż erudycja i zakres wiedzy faktograficznej.

Przyjęta konceptualizacja podjętej problematyki eksponuje zagadnienie normatywnych korelacji między historyczno-kulturowymi uwarunkowaniami tożsamości politycznej a preferowanymi stylami przywództwa. Autorka wykorzystwała heurystyczne odniesienia do koncepcji demosu i etnosu, jako kryteriów krystalizowania się zbiorowego charakteru polityczności, a także miejsca religii jako jednego z kluczowych czynników determinujących kulturowe predylekcje postaw politycznych. W tej perspektywie dokonana jest analiza historiozoficznych prawidłowości procesów formowania się kultury politycznej i charakterystyka określonych cech tożsamości wspólnot narodowych i obywatelskich. Są one podstawą do pogłębionej refleksji prowadzonej w ramach kategorii normatywnej analizy politologicznej, uwzględniającej historyczne, socjologiczne i antropologiczne aspekty formowania się struktur określających tożsamość i postawy polityczne. Nie jest to często spotykane podejście badawczy w dyscyplinie nauk o polityce i administracji. W tym kontekście rozważania wydają się poznawczo wartościowe i przekonują, że identyfikacja wzorców kulturowych określonego narodu, może być przydatnym instrumentem wyodrębniania uwarunkowań stylu przywództwa politycznego. Podkreśliłbym jedynie, że charakteryzowane zależności są bliższe raczej uwarunkowaniom niż determinantom, bowiem w tak rozległej perspektywie historiozoficznej, trudno o ścisłe i precyzyjne wyodrębnienie zależności przyczynowo-skutkowych. Taka optyka podkreśla zarazem normatywny charakter prowadzonych rozważań. Bo nie tyle rekonstruuje, co konstruuje adekwatny do kulturowego profilu identyfikacji wspólnotowej model przewodzenia.

W sposobie konceptualizacji przedmiotowej problematyki zarówno zastosowane pojęcia jak i sposób prowadzenia rozważań sprawia wrażenie spójnego i logicznego, a formułowane argumenty wydają się przekonujące. Mimo bardzo ogólnych generalizacji, charakteryzowane zależności i interakcje w sferze stosunków między instytucjami państwa a postawami obywatelskimi, czy szerzej w relacjach władza – społeczeństwo, odbieram jako przedstawione zasadnie i interesująco. Dużą rolę odgrywają tu dobrze dobrane ilustracje wykorzystujące doświadczenie historyczne poszczególnych narodów czy państw, w tym także relacji międzynarodowych. Pani doktor Monika Maria Brzezińska przekonywująco uwydatnia wielowymiarową złożoność podjętych zagadnień i odpowiadającym im zjawisk czy relacji, występujących w praktyce politycznej. Uwzględnia przy tym interdyscyplinarne elementy wiedzy łącząc naukę o polityce i administracji z

określonymi perspektywami ontologiczno-epistemologicznymi oraz wiedzę z zakresu innych dyscyplin akademickich.

Być może dobrym uzupełnieniem tej historiozoficznej narracji byłoby uwzględnienie czynnika ekonomicznego. Z pewnością korespondowałyby z tymi wywodami Weberowska koncepcja korelacji między ethosem pracy i etyką protestancką a postawami wobec liberalnego modelu ładu społecznego, zakładająca iż doktryny protestantyzmu istotnie ukształtowała ideowy i etyczny klimat sprzyjający rozwojowi mentalności, czy też „ducha” nowoczesnego kapitalizmu. W tym kontekście warto byłoby porównać lub poddać ocenie, na ile Ethos pracy przynoszącej korzyść wspólnocie, gdzie dążenie do maksymalizacji zysku przyjmuje charakter obywatelskiej cnoty i poświęcenia, jest swoistą formą pobożności i religijnej pokory. Taka optyka wydaje się dobrze korespondować z tezą habilitantki, że w sytuacjach konfliktu interesu politycznego z systemem wartości, pierwszeństwo w modelu decyzyjnym niemieckich przywódców zyskują kwestie materialne. Przy okazji byłaby sposobność dywagacji na ile słuszna jest opinia, że w przeciwieństwie do katolicyzmu, protestancka doktryna pozwoliła odejść od postrzegania pracy, jako moralnie podrzędnej wobec życia ascezy i kontemplacji.

Pogłębione studia nad tekstami składającymi się na osiągnięcie badawczy autorki przekonuje, że wykazuje ona dużą świadomość złożoności zjawisk, które współtworzą główny wątek problemowy a także dynamikę i wielowymiarowość analizowanych procesów społeczno-kulturowych. Stąd dużą wagę przykładu między innymi do procesów globalizacji, sieci międzynarodowych współzależności i ujawniających się na tym tle sprzeczności oraz socjopodziałów. Docenić należy także szczególną uwagę, jaką przykładu do kwestii obecności i wpływu religii na tożsamość kulturową oraz postawy obywatelskie wobec współczesnych zjawisk migracji, postępu technologicznego i dyspersji aksjologicznej. W tym aspekcie dorobku habilitantki widoczna jest konkluzywność wywodów i głębokie zaangażowanie interpretacyjne, które jakkolwiek może być miejscami odbierane jako polemiczne, ale w pozytywnym tego słowa znaczeniu. Tezy o koncentracji niemieckiego wzorca przywództwa na materialnym aspekcie działań politycznych, które jest przeciwstawione polskim wzorcom przywództwa, ukierunkowanym na wartości niematerialne i nie użyteczne, prowokują do zadawania pytań konfrontujących formułowane tezy z praktyką polityczną. Warto byłoby uwzględnić tu chociażby usytuowania obu państw i ich geopolityczne uwarunkowania interesów w obliczu konfliktu militarnego na Ukrainie. Z tak przedstawioną tezą wydaje się też kontrastować ostatni zwrot polityki niemieckiej wobec rosyjskiej agresji w Ukrainie, jak również kwestie dotyczące postaw Węgier i Słowacji wobec tego konfliktu.

Pewien niedosyt związany z tą autorską narracją, dotyczy braku bardziej precyzyjnego dookreślenia -kluczowego w interpretacji osiągnięcia badawczego -

pojęcia przywództwa. Formułowane przez habilitantkę tezy, opatrzone są tytułem przywództwa odnoszonego do bardzo zróżnicowanych i odmiennych w swej istocie aspektów polityki. Rozważania obejmujące gros tekstów osiągnięcia badawczego, w tym także wspomniane główne tezy interpretacji polityki Niemiec i Polski dotyczą analizy stosunków międzynarodowych i relacji między podmiotami politycznym w poszczególnych systemach a nie ich roli przywódczej czy kodeksu moralnego. Także w wymiarze charakterystyki polityki wewnętrznej, to co autorka opisuje jako wzorce czy formy przywództwa, wydaje się znacznie bliższe kwestiom reżimu politycznego i zagadnieniem ustrojowym, związanym z różnicą między polskim systemem parlamentarno-gabinetowym a systemem kanclerskim w rządzie federalnym.

Być może dobrym pomysłem byłoby dołączenie do osiągnięcia badawczego tekstu, który miałby na celu usystematyzowanie węzłowych aspektów interpretacyjnych i analitycznych zjawiska przywództwa. Artykułu, który wśród przeglądu bardzo zróżnicowanej praktyki badawczej, ustaliłby znaczenie kluczowych dla oceny dorobku habilitantki interpretacji przywództwa jako funkcji systemu politycznego, roli wyznaczonej przez sieć interakcji politycznych, przywództwa utożsamianego z procesem społecznym, który umożliwia poszczególnym aktorom politycznym kooperację w celu realizacji wspólnej potrzeby, czy też przywództwa rozumianego, jako zespołu działań administracyjnych i odróżnianego od przewodzenia odnoszącego się do funkcji organizacyjnej. Bardzo przydatne byłyby także próba wyodrębnienia cech odróżniających przywództwo od procesu sprawowania władzy, zjawisk dystrybucji wpływu, kreowania wizji, zdolności profetycznych i innych przymiotów kojarzonych ze zjawiskiem przywództwa. Prezentacji dorobku w obecnej postaci, nie wydaje się najbardziej przyjazną formą dla czytelnika i przysparza recenzentom problemów ze zrozumieniem autorskich intencji oraz odczytania właściwej linii wywodu. Co prawda w tytule osiągnięcia zawarta jest wyraźna sugestia, co do zróżnicowanych sposobów interpretacji zjawiska, funkcji i procesu, jednak brak usystematyzowania tego zagadnienia w czytelny sposób i zróżnicowane aspektowo odniesienia w poszczególnych tekstach zbioru artykułu, utrwała wrażenie niekonsekwencji w eksploracji teoretycznego dorobku związanego z przywództwem

Wielce obiecujący w tym względzie wydawał się tekst zatytułowany: Badania nad przywództwem w Unii Europejskiej – stan obecny, trudności, deficyty i wyzwania metodologiczne. Jednak lektura artykułu ujawnia, że treść w największej mierze poświęcona jest przeglądowi badań i stanowisk dotyczących przywództwa międzynarodowego państw, gdzie samo zjawisko przywództwa charakteryzowane jest z różnych punktów interpretacji od identyfikacji ze zbiorem działań państwa, po procesy i role w interakcjach międzynarodowych z uwzględnieniem kierowniczych ról jednostek sprawujących najwyższe funkcje w instytucjach politycznych. Dodatkowo w sferze charakterystyki przywództwa istnieją tam liczne odniesienia do

kręgów decyzyjnych, środowisk eksperckich a nawet grup lobbingowych i ich roli w procesach dystrybucji wpływu. O ile sam przegląd stanowisk można ocenić jako wartościowy i interesujący, symptomatyczne dla wniosków ze studiów jest spostrzeżenie autorki: „Jedni bowiem stoją na stanowisku, iż takiego w ogóle nie ma i trzeba je ustanowić, drudzy przyjmują je takim, jakim ono jest, uznając za adekwatne do potrzeb i panującej sytuacji” (s. 246). Nie mniej istotny wydaje się także wniosek: „Nie wszyscy badacze konsekwentnie przestrzegają poziomów analitycznych przywództwa, dość swobodnie przechodząc z płaszczyzny jednostki w sferę nostryktury systemu międzynarodowego (utożsamiającego przywództwo Kanclerz Niemiec z przywództwem w UE, lub nawet samej UE” s. 247.)

Powyższe cytowane przez autorkę uwagi, jak i kilka innych dotyczących metodologicznego zamieszania i analitycznych niekonsekwencji badań nad przywództwem, w całej rozciągłości można odnieść do sposobu konceptualizacji przywództwa w pracach habilitantki. Z jednej strony ujmowane jest ono jako określona relacja wpływu, interakcji między konkretnymi politykami a ich otoczeniem, z drugiej autorka opisuje często funkcję przywództwa realizowaną przez określone instytucje czy państwa, by w innych publikacjach utożsamiać przywództwo z rolą lub tożsamością aktora zbiorowego. Być może jest to celowy zabieg, związany z tytułowym założeniem, ilustracji zróżnicowanych oblicz współczesnego przywództwa i spostrzeżeniem wyrażonym w tekście poświęconym przywództwu Angeli Merkel, gdzie autorka przyznaje że „definicji przywództwa politycznego jest zapewne tak wiele, ilu samych przywódców”, (s. 108). Niemniej uważam, że zwłaszcza w pracach promocyjnych, precyzyjne określenie przedmiotu rozważań i jego delimitacja od pojęć czy kategorii synonimicznych, oraz czytelne usystematyzowanie klasyfikacyjne, znacząco ułatwia przedstawienie wartości swojego dorobku jak i wspiera pracę recenzentów.

W monografii zaliczonej do cyklu publikacji autorka określa przywództwo w wymiarze personalnym (jako pierwszy poziom analizy) oraz instytucjonalnym, gdzie odnosi przywództwo do państwa niemieckiego, które reprezentował Helmut Kohl (drugi i trzeci poziom analizy). W intencjach badawczych zabieg ten miał „pozwolić zrozumieć nie tylko fenomen samego Helmuta Kohla, ale także rodzaj i charakter jego przywództwa w wymiarze krajowym i międzynarodowym” (S. 10). Taka konceptualizacja znacząco rozszerza klasyczne rozumienie przywództwa w naukach o polityce, jako formy wpływu wynikającego z dobrowolnego podporządkowania zwolenników osobie przywódcy. To klasyczne rozumienie przywództwa wyznaczone przez koncepcję Jamesa Burnsa, wyraźnie odróżnia to zjawisko, od władzy, która wiąże się z wpływem wynikającym z możliwości zastosowania instytucjonalnych instrumentów wpływu. W opisywanym przypadku mamy do czynienia z osobą piastującą najważniejszą funkcję polityczną w systemie państwowym Niemiec, jaką jest urząd kanclerski. W sytuacji piastowania funkcji w instytucjach państwowych,

wpływ ten jest zasadniczo związany z możliwością podejmowania formalnych decyzji, których egzekutywa jest sankcjonowana legitymizowanym przymusem. Innymi słowy przywództwo jest w tej sytuacji tożsame ze sprawowaniem władzy państwowej.

To, co jednak najważniejsze dla omawianej kwestii to fakt, iż sprawowanie urzędu państwowego jest z reguły dość ściśle sformalizowane. Dotyczy to przede wszystkim zakresu kompetencji, jak i procedur które muszą być respektowane w ramach piastowania określonych funkcji politycznych. W tym kontekście trudno jest charakteryzować wpływ definiowany w kategoriach przywództwa, interpretowanego jako interakcji dobrowolnego podporządkowania się woli przywódcy. Trudno jest tu także weryfikować te cechy, które w klasycznych koncepcjach wyznaczały kryteria typologizacji przywódców, jak charyzma, profetyczność, generowanie potencjału i zaangażowania czy inspiracja i motywowanie.

W opiniowanej książce, klasyczne rozumienie przywództwa jest uwidocznione zwłaszcza w pierwszym rozdziale (do 38 strony), gdzie charakteryzuje osobowość, emocjonalność, styl działania politycznego, uznawany system wartości i charakter relacji z otoczeniem. Niewątpliwie jest to właściwa analiza zjawiska przywództwa politycznego, która jest także odniesiona do autorytatywnej literatury przedmiotu, dającej metodologiczne i konceptualne podstawy badania fenomenu przywództwa. Kontynuację tej analizy mamy także w pierwszej części rozdziału drugiego, w którym dokonana jest charakterystyka przywództwa partyjnego, gdzie analizowana jest osobowości polityka w jego relacjach z otoczeniem partyjnym.

W kolejnych częściach pracy jednak, narracja autorki wyraźnie wiąże charakterystykę z działaniem instytucji kanclerza, partii CDU, i innych podmiotów które wchodziły w zakres doświadczenia politycznego Helmuta Kohla. W tych fragmentach, dotyczących strategii zarządzania partią, czy sposobu przebudowy struktury wewnętrznej i ogólnokrajowej sieci instytucjonalne partii, opis nie wydaje się dotyczyć samego przywództwa, co procesu sprawowania władzy państwowej. Zresztą autorka sama podkreśla w kolejnych częściach pracy, że proces restrukturyzacji partii nie dotyczy bynajmniej wpływów personalnych. Np. na stronie 42 czytamy: „Sam proces tworzenia przez CDU swoich wewnętrznych struktur przeciągał się jednak w czasie, ale charakteryzował się za to silną pozycją krajów członkowskich, jeśli chodzi o ich udział w procesie decyzyjnym partii”.

Z kolei w artykule zatytułowanym Polski styl przywództwa-czyli w co (bez) skutecznie grają Polacy? przywództwo polityczne jest podmiotowo odniesione do aktora zbiorowego, rozumianego jako wspólnota narodowa wszystkich Polaków. Według habilitantki, wspólnota ta wykazujące specyficzne i charakterystyczne tylko dla niej cechy, krystalizujące charakter i styl jej aktywności politycznej. Być może zabieg ten byłby bardziej czytelny, gdyby był precyzyjnie odniesiony do stanowiska realizmu i nominalizmu socjologicznego. Charakterystyka ontologiczna tego typu

konstruktów pozwala dostrzec niebagatelne różnice, ale zarazem i ograniczenie analityczne, jakie niesie ze sobą zmiana indywidualistycznej perspektywy na agregaty społeczne. Co prawda autorka sama przyznaje, że przywództwo polityczne analizowane z perspektywy aktora zbiorowego to raczej rzadkość, a w literaturze przedmiotu częściej spotykamy się z odniesieniami do przywódczej roli podmiotów politycznych np. państw. Jednak spostrzeżenie to nie przeszkadza w próbie rozwijania koncepcji podmiotowo rozumianego przywództwa do przykładów, gdzie egemplifikacją ma być fenomen Polskiego Państwa Podziemnego, „Solidarności” czy postawa Polaków wobec uciekających przed wojną Ukraińców. To podejście wydaje się najbardziej kontrowersyjne w dorobku habilitantki.

W konsekwencji braku analitycznego dookreślenia zjawiska przywództwo i jego poszczególnych wymiarów, w tekście perspektywa teorii gier odnoszona jest do procesów decyzyjnych analizowanych w wymiarze zbiorowym, o charakterze nieustrukturalizowanym. W analitycznym wymiarze zachowania te mają formę zjawiska a nie zagregowanych struktur społecznych, którym trudno przypisać, a tym bardziej zmierzyć, posiadanie jakichkolwiek zdolności do racjonalnego planowania działań oraz świadomości własnych interesów i celów, którymi mogłyby się one kierować. W przypadku spontanicznych i nieustrukturyzowanych zjawisk, jakimi były postawy Polaków wobec ukraińskiej emigracji tym bardziej trudno jest przypisywać podmiotowość zbiorową, która mogłaby posiadać cechy przywództwa.

Przyznam, że nie bardzo rozumiem miejsce i rolę, skądinąd bardzo ciekawego tekstu pt. Rola tożsamości narodowej i religii w budowaniu opozycji antykomunistycznej. Przykład Polski i Niemiec, w podjętej problematyce przywództwa. O ile ma on duże znaczenie dla charakterystyki wspomnianych wcześniej procesów tożsamości kulturowej społeczeństw poszczególnych krajów, trudno doszukać się tu związków z zagadnieniem przywództwa. Ani treść tego tekstu, ani też przytaczana literatura nie koreluje z jakkolwiek pojętym pojęciem przywództwa w jego zróżnicowanych wymiarach analitycznych.

W konsekwencji finalnie, niestety moje kompetencje teoretyczne okazują się niewystarczające, aby właściwie zrozumieć i docenić intencje autorki w tekście charakteryzującym model przywództwa integralnego. Z jednej strony można założyć, że rozważania dotyczące integralnego charakteru przywództwa dotyczą jego uniwersalnego sposobu ujęcia. Autorka przytacza tu szereg koncepcji uwidaczniających próbę stworzenia jednego spójnego stylu „Przywództwa Integralnego”, który uwzględniałby całą jego różnorodność i bogactwo. W tym kontekście wspomniane są istotne wymiary analizy przywództwa, czyli funkcjonalny i procesualny, których uwzględnienie we wcześniejszych tekstach habilitantki, mogłoby być bardzo pomocne przy czytelnym rozdzieleniu wątków analitycznych. Z drugiej strony jednak, rozważania te przeplatane są przytaczanymi koncepcjami przywództwa, rozumianego jako elementu polityki integralnej, która wymaga od

niego realizacji zadań związanych z potrzebą ujednolicania celów oraz poszukiwania, za pomocą negocjacji i kompromisu, czy tzw. złotego środka. W tym aspekcie przytaczane jest między innymi podejście Candela, który koncentruje się na sferze działań przywódcy a nie na sposobach interpretacji samego zjawiska. Innymi słowy charakterystyka holistycznego ujęcia fenomenu przywództwa jest tu wiązana z zakresem jego działania i potencjalnymi kompetencjami predestynującymi do uniwersalnych zadań. W świetle tej analitycznej konsekwencji nie wiadomo czy integralność odnosi się do podmiotowego czy przedmiotowego wymiaru przywództwa i w jaki sposób taka interpretacja mogłaby być zastosowana do badań empirycznych.

Kwintesencją kompilacji zróżnicowanych kryteriów wyodrębniania zarówno przedmiotowego jak i podmiotowego wymiaru przywództwa jest fragment, dotyczący charyzmatycznego stylu przywództwa (W przywództwie specyficzną rolę odgrywa również charyzmatyczna zdolność angażowania się w realizację zadań różnych podmiotów s. 163-164) odniesiony do przywództwa instytucjonalnego Unii Europejskiej i sposobów redystrybucji szczepionek oraz innych środków ochrony zdrowia w dobie Covid-19. Trudno jest mi powiązać tak opisane zagadnienie z jakimkolwiek wymiarem analizy zjawiska przywództwa politycznego.

Powyższe uwagi, choć krytyczne wobec braku systematyzacji i konsekwencji w zastosowaniu pojęcia przywództwa, nie umniejszają jednak wspomnianych walorów osiągnięcia badawczego przedstawionego przez panią Monikę Marię Brzezińską. W pewnością należy docenić przedstawioną wiedzę faktograficzną i umiejętności retrospektywnej rekonstrukcji procesów politycznych z uwzględnieniem syntetycznych kryteriów analizy. Trudno też nie dostrzec odwagi w formułowaniu ciekawych i inspirujących hipotez dotyczących generalnych praw rządzących zjawiskami w politycznej sferze życia społecznego, obejmujących rolę i znaczenie religii, płci czy narodowości. W tym kontekście odnoszę wrażenie, że charakter badań habilitantki predestynuje w większym stopniu do refleksji aksjologicznie zaangażowanej, opierającej się na normatywnych teoriach politycznych i szerokiego zastosowania metafor, jako instrumentów politologicznej ekspresji. W mojej opinii jest to pełnoprawna forma refleksji politologicznej, która w istotny sposób ubogaca dyscyplinę w czasach prymatu badań empirycznych i dyktatu ilościowej systematyki oraz bibliometrycznych wskaźników. W tej perspektywie być może lepiej byłoby zrezygnować z prób wykorzystania analitycznych teorii przywództwa do tekstów, które mają dogłębnie normatywny charakter, tudzież do tekstów rekonstruujących historiozoficzną narrację, opisujących prawidłowości świata polityki na najwyższym poziomie generalizacji, lub dotyczących spontanicznych i dynamicznie ulotnych fenomenów praktyki politycznej. W tych obszarach kwestie analitycznej teorii są trudne do zobiektywizowanej eksploracji, często będąc stosunkowo mało czytelne i raczej trudne do usystematyzowania.

Ocena aktywności naukowej

W zakresie swojej aktywności naukowej Pani dr Monika Brzezińska deklaruje współpracę z licznymi uczelniami, zarówno w wymiarze krajowym jak i ośrodkami zagranicznymi. Dotyczy to między innymi współpracy z międzynarodowym zespołem badawczy z Nuerberg Universitat, Andrássy Universitat Budapest, Universitat Cluj-Napoca oraz prestiżowym ośrodkiem niemieckim Universitat Tübingen. Pełni funkcję prezesa fundacji Collegium Interethnicum, gdzie we współpracy z macierzystym Instytutem rozwija kontakty i różne formy kooperacji z otoczeniem społecznym w tym podmiotami gospodarczymi i środowiskiem naukowym. Zarówno wymiar deklarowanej współpracy jak i jej charakter, przemawiają za doświadczeniem międzynarodowym oraz umiejętnościami interdyscyplinarnej kooperacji, która cechuje dojrzałych badaczy o ponad regionalnej renomie.

W ramach partycypacji w ważnych przedsięwzięciach naukowych, habilitantka realizowała wykłady na wielu uczelniach w tym zagranicznych, oraz prezentowała wyniki swoich badań i stan dorobku naukowego na prestiżowych konferencjach naukowych. W wielu wypadkach przewodniczyła także panelom tematycznym oraz moderowała dyskusje naukowe, co zdaje się potwierdzać jej rozpoznawalność i autorytet w środowisku akademickim. Ważnym elementem jej doświadczenia zawodowego są prace eksperckie i zaangażowanie w aktywności popularyzatorskie. Habilitantka wykazuje także doświadczenie związane z pełnieniem funkcji administracyjnych w strukturach uczelniach oraz badawczych.

Istotną część aktywności zawodowej wypełnia praca związana z realizacją, tak cenionych we współczesnej nauce, projektów badawczych. Pełniła rolę kierownika projektu pt. Mali przywódcy, realizowanego w ramach badań statutowych BBN w 2020 roku, oraz projekcie pt Przywództwo polityczne Helmuta Kohla. Jego rola, wpływ i znaczenie dla Niemiec, Europy i świata. Ważnym projektem realizowanym kierowanym przez p. doktor były badania poświęcone Decydowaniu politycznego Angeli Merkel w sytuacjach kryzysowych. Ważnym komponentem tych i wielu innych projektów badawczych były publikacje, które ukazywały wyniki badań i popularyzowały wiedzę związaną z podjętą problematyką. Działalność naukowo-badawcza pani dr Monika Maria Brzezińska była wielokrotnie doceniana i nagradzana zarówno przez gremia uniwersyteckie jak i instytucje państwowe.

Zarysowane tu zaledwie formy aktywności zawodowej p. Moniki Marii Brzezińskiej w sposób przekonujący przemawiają za pozytywną oceną tej sfery naukowej profesji. W mojej opinii bez wątpliwości działalność ta świadczy o spełnieniu wymogów stawianych samodzielnyim pracownikom naukowym.

Konkluzja

W świetle przedstawionych powyżej uwag i spostrzeżeń można uznać, że przedstawione do opinii publikacje, składające się na osiągnięcie badawcze p. Moniki Marii Brzezińskiej spełniają ustawowy warunek wkładu do dyscypliny nauk o polityce i administracji. Podobnie pozytywna opinia dotyczy oceny przedstawionych form aktywności naukowej. Dlatego rekomenduję dopuszczenie habilitantki do dalszych etapów procedury awansowej.

Jarosław Nocoń

